

Komplex, mobil szűrés során szerzett tapasztalataink melanoma és non-melanoma bőrtumороk vonatkozásában a Dél-Dunántúl régióban

Dr. Szász Orsolya, Dr. Lengyel Zsuzsanna, Dr. Szalai Gábor, Dr. Battyány István,
Dr. Battyáni Zita, Pécsi Tudományegyetem Radiológiai Klinika
Hampel György, Szegedi Tudományegyetem

A Dél-Dunántúl régióban 2007 óta mobil szűrőkamion működik a TSZDK (Térségi Szűrő és Diagnosztikai Központ) keretein belül. Számos szakma, így a bőrgyógyászat is résztvevője a rendszeres szűréseknek, a bőrtumороk primér prevenciójaként. Jelen tanulmány a 2007-2009 tavasza közti időszak adatait, valamint a további célkitűzéseket elemzi.

From 2007 a complex mobile screening program operates in the Southern Transdanubian Region as part of the Regional Screening and Diagnostic Centre of Pécs University. Skin cancer screening is part of the program. In this study we analyse the data obtained between 2007 and spring of 2009 and also try to set future aims.

BEVEZETÉS

A bőrtumороk gyakorisága napjainkban növekszik, mely háttérben örökletes faktorok mellett jelentős szerepet játszik a mértéktelen napozás, napsugárzás okozta fénykárosodás. Magyarországon a melanoma malignum incidenciája férfiak között 100 ezer főre vonatkoztatva 2001-ben 11,6, 2008-ban 18,3, míg nőknél 2001-ben 12,6, 2008-ban 19,4 volt [1]. A növekvő incidenciával a melanoma okozta halálozás is kis mértékben növekedett hazánkban: 100 ezer főre vonatkoztatva férfiak esetében 2001-ben 3,87, 2007-ben 4,13; nők esetében 2001-ben 2,57, 2007-ben 2,72 volt [2]. Kiemelten fontos a hatékony megelőzés (mechanikai és kémiai fényvédelem), valamint az időben történő felismerés (rendszeres bőrgyógyászati szűrés).

Korábban is történt kampányszerű bőrrák szűrés: strandszűrések, Melanoma nap [3], valamint a SZ.É.P. (Szűréssel az Életért Program) [4] keretein belül.

A Dél-Dunántúl régióban az országos átlaggal összehasonlítva magas a szociálisan hátrányos helyzetű lakosság aránya. A munkanélküliségi ráta az országos átlagot meghaladja (2009-ben a régióban 11%, az országos átlag 10% [5]), valamint alacsony a születéskor várható átlagos élettartam (2008-ban a régióban: 69,87 év – férfiak, 77,40 év – nők [6]). A hátrányos helyzetű lakosság regionális központokban való szűrése földrajzi és pénzügyi okok miatt nehézkes.

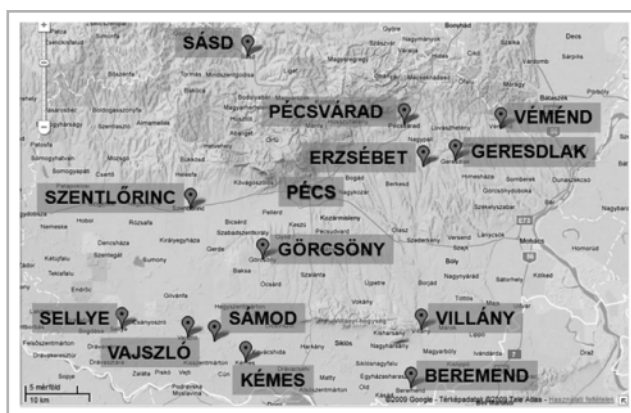
2007 óta a Dél-Dunántúl régióban mobil szűrőkamion működik a TSZDK keretein belül [7]. A szűrőkamion regionális szerepet lát el, OEP finanszírozott, több szakmát fog-

lal magába: mellkas röntgen, mammográfia, szív- és érrendszeri betegségek, szemészeti betegségek, gyerekek szemészeti és mozgásrendszeri, méhnyakrák, bőrrák (melanoma és non-melanoma malignus bőrtumороk) és atípusos anyajegyek, colorectalis daganatok, COPD (krónikus obstruktív tüdőbetegség) szűrése, szénmonoxid mérés. A szakmák a kijelölt helyszínekre egyidőben szállnak ki, a szervezés, az utazás egyszerre történik, ezért a szűrés költségkímélő, a beteg ellátó intézménybe irányítása rövid időn belül megoldható. A résztvevő lakosságnak nem kell messzire utazni, időt és pénzt takarítanak meg, kooperációjuk növekszik.

A bőrgyógyászati rákszűrés célcsoportja: gyerekek és felnőttek sok anyajeggyel; hirtelen jelentkező anyajegyekkel; lassan növekvő, vérzékeny bőrelváltozásokkal, nem gyógyuló sebekkel; bőrdaganatos betegek hozzátartozói.

EREDMÉNYEK

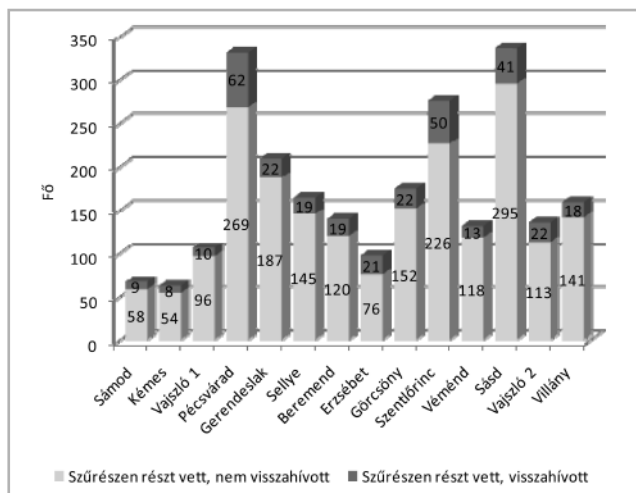
Másfél év alatt 13 helyszínen történt bőrgyógyászati rákszűrés komplex mobil szűrés keretein belül (1. ábra).

1. ábra
Kiszállási helyszínek 2007 ősz – 2009 tavasz

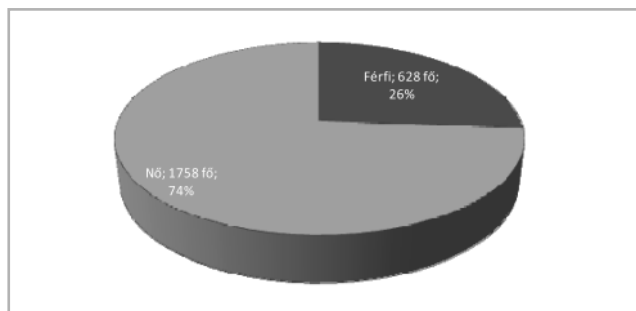
Ezen idő alatt 2386 személy vett részt bőrgyógyászati szűrésen, közülük 336 beteget utaltunk ellátó intézménybe.

A különböző településeken bőrgyógyászati szűrésen résztvevő lakosok száma a település és vonzáskörzetének méretétől függ, azonban jelentős szerepet játszik a helyi szervezők elhivatottsága is. Vajszlón 2007 és 2009-ben is történt kiszállás, a második alkalommal megfigyelhető volt a nagyobb arányú részvétel (2. ábra).

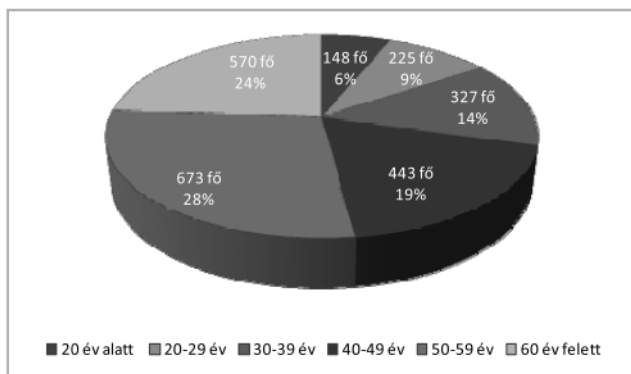

2. ábra
Bőrgyógyászati szűrésen részt vettek – helyszínek szerint

A résztvevők között a nők és az idősebb korosztály jelentős túlsúlyban volt (3., 4. ábra). A nők a jelentkezők csaknem 2/3-át tették ki, a résztvevők több mint fele 50 év feletti volt.

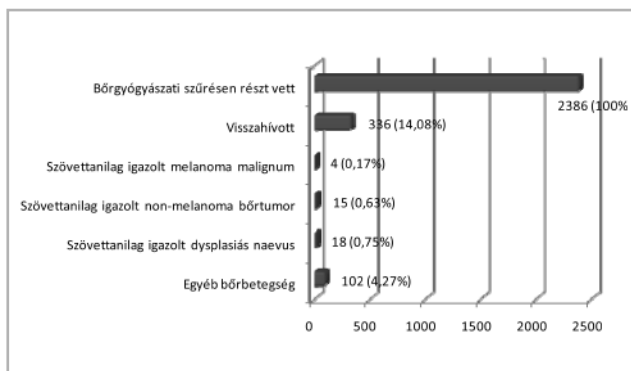

3. ábra
Bőrgyógyászati szűrésen részt vettek – nem szerint

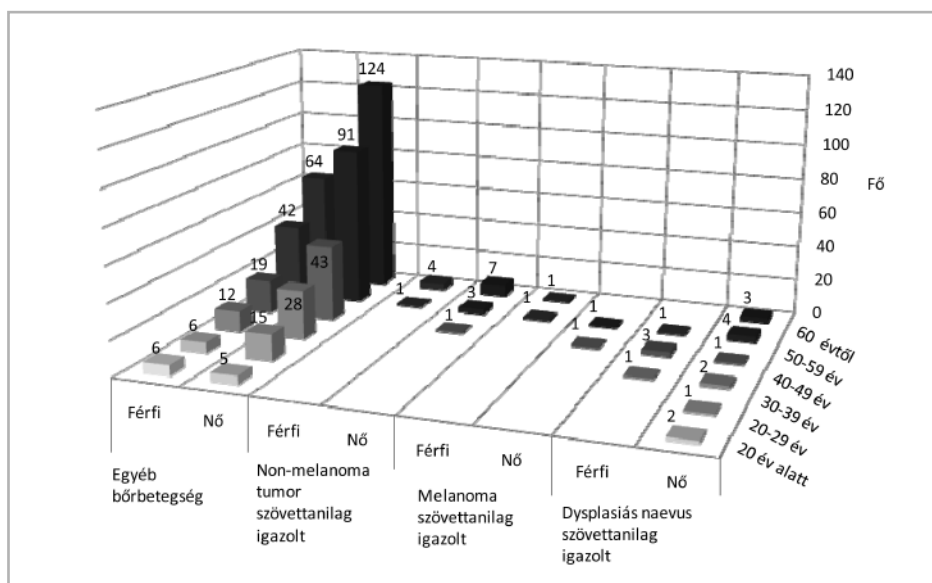

4. ábra
Bőrgyógyászati szűrésen részt vettek – életkor szerint

A 336 további ellátásra beutalt beteg közül 4 esetben igazoltuk szövettanilag melanoma malignum fennállását, 15 esetben non-melanoma bőrtumor, míg 18 esetben atípusos naevus miatt kerültek ellátásra. 102 beteget egyéb, nem tumoros eredetű bőrbetegség miatt láttunk el (5., 6. ábra).

5. ábra
Ellátásra visszarendelt beteg megoszlása diagnózis szerint

6. ábra
Diagnózisok nem és korcsoportos megoszlásban

KÖVETKEZTETÉSEK

A TSZDK komplex mobil szűrés keretein belül végzett bőrrákszűrés az első rendszeres, több szakmához kapcsolódó bőrgyógyászati szűrés. A szűrés költséghatékony, esz-
közigénye alacsony. A kiszűrt egyéneket rövid időn belül, hatékonyan lehet az ellátó intézménybe utalni, pozitív eset-

ben a beteget további ellátás céljából előjegyezzük, melyről levélben értesítjük.

A jövőben igen fontos feladat a célcsoportok hatékonyabb megszólítása, a férfiak és fiatalabb korosztály megjelenésének támogatása. A szűrés alkalmával kiemelt hangsúlyt kell fektetni a megfelelő fényvédelem és önvizsgálat oktatására is.

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] Nemzeti Rákregiszter
 [2] Demográfiai Évkönyv, Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 2008
 [3] Euro Melanoma, <http://www.melanomanap.hu>
 [4] SZ. É. P. Szűréssel az Életért Program, <http://szep.freeblog.hu/categories/Program/>
 [5] Munkanélküliségi ráta (2000-), Központi Statisztikai Hivatal, http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/tabl6_02_01_07i.html
 [6] Születéskor várható átlagos élettartam, átlagéletkor (1990-), Központi Statisztikai Hivatal, http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/tabl6_01_07ia.html
 [7] Battyány István, Szilágyi Béla, Szekeres Péter, Szalai Gábor: Komplex szűrési program a Pécsi Tudományegyetemen, IME, 2006, V. évfolyam 8. szám, 44-46

A SZERZŐK BEMUTATÁSA

Dr. Szász Orsolya 2002-ben szerzett általános orvosi diplomát a Szegedi Tudományegyetemen, majd 2008-ban tett bőrgyógyászat szakvizsgát. 2003 óta dolgozik a PTE Bőr-, Nemikórtani- és Onkodermatológiai klinikáján. Érdeklődési területe a bőrgyógyászati mycologia.

Dr. Battyányi Zita 1978-ban szerzett orvosi diplomát a POTE általános orvosi karán. A végzés után bőrgyógyászként kezdte meg orvosi tevékenységét. 1983-ban bőr, nemibetegségek és kozmetológia, majd 1997-ben klinikai immunológiai szakvizsgát szerzett. Fő kutatási tevékenysége a bőrdaganatok, elsősorban a melanoma malignum vizsgálata, különös tekintettel a prognózist és a metasztázist meghatározó tényezőkre. PhD munkája is ebben a témában készült 1997-ben.

Hampel György 1995-ben a KÉE Élelmiszeripari Főiskolai Karán vállalkozó-menedzser mérnök diplomát, 1996-ban a KÉE Élelmiszeripari Főiskolai Kar – Ecole Supérieure Internationale de Commerce de Metz képzésének keretében Master of Business Administration szakmérnök diplomát, majd 2000-ben az SZTE Gazdaságtudományi Karán közgazdász diplomát szerzett. Angolul és németül beszél. A Magyar Agrárinformatikai Szövetségnek, valamint a Magyar Közgazdasági Társaságnak a tagja. Jelenleg a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Karán és Gazdaságtudományi Karán adjunktusként oktat. Kutatási területei a multimédia oktatóprogramok fejlesztése és implementálása, továbbá a vezetői döntéstámogatás.

Dr. Lengyel Zsuzsanna 2001-ben végzett a PTE Általános Orvosi Karon, majd 2006-ban kiváló minősítéssel szerzett szakvizsgát bőr- és nemigyógyászatból. Érdeklődési területe a festékes anyajegyek, non-melanoma és melanomák diagnosztikája, ellátása. Jelenleg klinikai onkológiai szakvizsgára készül.

Dr. Szalai Gábor bemutatása lapunk VI. évfolyamának Képkötő különszámában, **Dr. Battyány István** bemutatása pedig lapunk VIII. évfolyamának Képkötő különszámában olvasható.